

'PROBEREN DE BUURT GOED TE BEGRIJPEN, EN HUN DAAR OOK MEE TE HELPEN'

Nederlands op de IVKO-mavo

Marijke Baars

In het onderstaande artikel vertelt Marijke Baars over haar lessen nederlands op een mavo. U moet de beschreven bezigheden zien als een experiment: haar totale onderwijs bestaat er niet uit.

Twee belangrijke uitgangspunten hanteert Marijke:

- de les blijft niet beperkt tot de klas: ze reikt tot buiten de schoolmuren;*
- het leren (in dit geval het opvoeren van de taalvaardigheid) wordt door de leerlingen pas als zinnig ervaren, als ze merken dat ze er iets aan hebben.*

De redactie is blij dat dit soort experimenten gebeuren. Misschien doet u zelf ook zoiets, of wilt u reageren op dit artikel. Laat u het even weten aan het redactie-secretariaat (Jacob van Lennepkade 20'', Amsterdam) dan nemen we contact met u op.

Ik geef nederlands op de IVKO (Individueel Voortgezet Kunstzinnig Onderwijs) in Amsterdam. De IVKO kent, zoals nog vijf andere IVO-scholen in Nederland geen landelijke eindexamen. Daarom heb ik misschien meer gelegenheid te experimenteren dan docenten nederlands op andere scholen.

Een andere gunstige factor is dat Kees van Baalen les geeft op onze school. Hij geeft wiskunde op een ongewone manier: in plaats van uit boekjes te werken onderzoeken de leerlingen bijv. hoe het verkeersprobleem in de buurt opgelost kan worden, maken zij een speeltoestel in een naburig park, of tekenen de relaties in de klas in een grafiek. Kees werkt ook samen met 'De Wittebrug', het buurthuis naast onze school.

Daardoor is het idee ontstaan om leerlingen de gelegenheid te geven mee te werken aan het buurtkrantje dat door het buurthuis gemaakt wordt. Hier volgt een verslag van de twee meisjes die in de redactie van de buurtkrant zitten.

Wij Mirjam en Joppe zitten al een tijdje in de redactie van een buurtkrantje. We zijn hier in verzeild geraakt doordat onze nederlandse lerares op een dag aan de leerlingen vroeg wie er voor voelde in de redactie van het krantje te gaan. Ons leek het wel leuk omdat we dan in contact kwamen met buurtbewoners en problemen met de buurt. Ander echt contact hadden we niet eerder met de buurt gehad. We hebben iedere donderdagmiddag om half 3 redactie vergadering. Op die tijd hebben we eigenlijk nederlands, omdat dit een projekt voor nederlands is mogen we eerder weg.

Wat denken we ervan te leren?

Ten eerste dat we leren luisteren naar anderen, hoe vervelend ze ook zijn.

Je goed leren uitdrukken, zowel mondeling als op papier. Proberen de buurt goed te begrijpen, en hun daar ook mee te helpen.

Tenslotte leren we daar ook notuleren.

Joppe heeft een wijkraadvergadering bijgewoond waarvan zij, samen met een buurtbewoonster, een verslagje heeft geschreven in de buurtkrant:

Wijkraadvergadering

Er zijn heel wat mensen die zich actief met de buurt bezig houden. Ze zitten in werkgroepen als verkeer, Westerpark, wijkverbetering, etc. Iedere 2e maandag in de maand komen ze bij elkaar op de wijkraadvergadering. Daar worden allerlei belangrijke zaken van de buurt besproken. Het wijkcentrum ontvangt vaak post van de Gemeente en geeft dat weer door aan de buurt. Ook andersom: als de buurt het ergens niet mee eens is, zal het wijkcentrum dit aan de Gemeente bekend maken.

Als verslaggeefster van de Witte Buurtkrant ben ik maandag 9 september naar de vergadering geweest om u een indruk te geven van hoe het daar toe gaat. Het begon om 8 uur. Daarvóór was er gelegenheid om koffie te drinken. In de vergaderruimte ging een blaadje rond waarop je je naam en eventuele werkgroep waarin je zit kon schrijven. Toen begon het. De voorzitter las de binnengekomen post voor. Soms waren dat brieven van andere wijkcentra die steun vragen bij bepaalde acties; soms berichten van de Gemeente over werkzaamheden aan straten of het tram-/bus-verkeer. Toen dat was behandeld vertelden de werkgroepen over de stand van zaken zoals bijv. de werkgroep 'Kunst in de wijk' over de komende evenementen.

Als laatste kwam de inhoud van de wijkkrant aan de orde en werden nieuwe onderwerpen voor de volgende bedacht.

Wilt u ook meepraten over de buurt, kom dan maandag 14 oktober om 8 uur op het wijkcentrum. U bent van harte welkom.

yvonne/joppe

In hetzelfde nummer introduceren Joppe en Mirjam de IVKO, die in deze arbeidersbuurt waarschijnlijk als een vreemde school gezien wordt:

De I.V.K.O. stelt zich voor

Vlak naast de Witte Brug staat een school, deze heet de I.V.K.O.-school.

I.V.K.O. betekent eenvoudig: 'Individueel Voortgezet Kunstzinnig Onderwijs'.

Uit reacties merkten wij wel eens op, dat de mensen uit deze buurt weinig of niets van de I.V.K.O. afweten. Daarom willen wij proberen u iets meer duidelijkheid te geven over deze school.

We beginnen bij het woord 'Individueel'. Met individueel bedoelen we dat er aan iedere leerling apart aandacht wordt geschonken. Men probeert zoveel mogelijk

rekening te houden met ieders leertempo. Bijvoorbeeld: Jantje kan wat beter leren dan Miepje, dus Jantje kan vooruit gaan werken; zo is er meer tijd over om Miepje te helpen, zodat zij toch op tijd haar werk af heeft.

Zo nu hebben we individueel gehad, òp naar 'Voortgezet'. Voortgezet wil zeggen: een voortzetting van het onderwijs na de lagere school.

De 'K' van 'Kunstzinnig'. Bij ons op school hebben we buiten de leervakken ook nog kunstzinnige vakken. Een paar daarvan zijn: toneel, mime, dansexpressie, keramiek, volksdansen. Het is de bedoeling dat je door middel van deze vakken inzicht en interesse krijgt en misschien blijkt later wel dat je talent in een bepaalde richting hebt. Dan kun je doorgaan naar de theaterschool of een andere richting.

'Onderwijs'. Voor ons wil het onderwijs, dat je je leert ontwikkelen en met andere mensen om kunt gaan. Ook dat je je in de maatschappij kunt handhaven.

We hopen dat het allemaal wat duidelijker is geworden.

mirjam/joppe

In een ander nummer van de buurtkrant staat een verslag van leerlingen die hebben meegewerkt aan het speeltoestel dat in de lessen van Kees van Baalen is gebouwd.

I.V.K.O.-leerlingen maken speeltoestel

(verslag van de leerlingen zelf)

Er bleek behoefte te zijn om een speelding te bouwen in het Westerpark. Hierop besloten wij met Kees (leraar van de school) een ontwerp te maken voor een soort klimrek, maar dan iets origineels. Maar dat was niet alles wat er in het begin moest gebeuren; neem het toestemming vragen bij de gemeente en gereedschap halen en materiaal. Dit kwam allemaal voor elkaar. Nadat de oude tekening van nieuwe

maten was voorzien konden de eerste kuilen gegraven worden. Dat gebeurde op vrijdag, op maandag zouden we doorgaan. Tot onze woede waren de kuilen door anderen dichtgegooid. Maar na veel zwoegen kwam het er toch van: de eerste palen kwamen in de grond.

Schilderen het ergste.

Toen kon er getimmerd worden, planken om op te lopen. En ja, het ergste schilderen! Ja erg, want je bleef beslist niet schoon. Je kreeg de kleuren van de verf: groen en bruin! Hierna was het gauw bekeken. De touwen eraan en klaar. Daar kwamen de eerste kinderen met hun ouders. Ze vonden het fijn wat we deden. Jammer dat de touwen er af gesneden zijn. Ga op een mooie dag maar eens kijken en klimmen.

Haico, Simon, Rob, Jeroen

Een andere activiteit van IVKO-leerlingen in het buurthuis is: helpen of een onderzoekje doen in de crèche die in het buurthuis is.

Hier volgt een verslag van twee leerlingen van de tweede klas:

Naar aanleiding dat Marijke ons vroeg iets te schrijven voor haar is dit een kort verslag van Brigitte en mijn projekt:

'De Crèche'

De crèche is een projekt wat Marijke verzonnen heeft en wat degenen die er het meest voor voelden zouden gaan uitvoeren. Brigitte en ik hebben het gekozen, en zijn er nu een week mee bezig. We zijn begonnen met het verzinnen van taken, één voor Brigitte en mij. Brigitte verzon de taak feiten op te schrijven en daar critiek op te leveren en ook zich met de kinderen bemoeien, zodat ze er achter kon komen wat voor invloed een crèche op de meeste kinderen heeft. En ik zelf heb vroeger een tijd in een crèche gezeten en daarom dacht ik dat het beste was voor mij op te schrijven wat er van binnen bij mij in ieder geval zou gebeuren na zoveel tijd niet in een crèche geweest te zijn. En dat vergelijken met vroeger, om te kijken of er iets veranderd is of niet.

Luciënne

Met die taken zijn wij op pad gegaan naar de Wittebrugcrèche. Ik zag wel veel fouten b.v. een kindje dat van de glijbaan afviel de Juf trooste hem niet ze zij alleen maar: 'Ben jij nou een jongen jongens huilen nooit hoor en met een verwaant gezicht liep de Juf weg naar een klein meisje die was gevallen die troost de juf wel het jongetje stont nog te huilen en keek naar het meisje dat wel getroost werd.

Brigitte

Met mijn taak heb ik er uit kunnen halen dat er voor de kinderen niets veranderd is ten opzichte van het feit dat hun moeder er niet is en de juffrouwen daar niets aan kunnen veranderen. Maar ze proberen het natuurlijk wel. De kinderen hadden veel

erge agresieffe ruzie's, maar waren lekker bezig. Ik heb alleen naar de kinderen gekeken verder, en integenstelling van Brigitte niet met de 2 juffrouwen zelf gepraat.

(...)

Luciënne

Een projekt opzichzelf vind ik erg goed, omdat je er overal waar je denkt dat goed is er aan bezig kunt zijn b.v. alleen al buiten de school. Waar je veel van leert omdat je dan met de realiteit van de maatschappij te maken hebt.

(...)

En voor nederlands is het goed omdat je met mensen te maken hebt die nederlands praten en je zelfs over de verschillen van praten in buurten alleen al een projekt kunt maken. En je schrijft alles op Marijke kan ons later bepaalde fouten in de stijl of zo verbeteren.

Luciënne

Het projekt is erg fijn om te doen want er zijn zoveel dingen die je niet uit boekjes kan leren dan is zo'n projekt wel de beste oplossing dat beïnvloed je meer dan zo'n boek. Als je iets meemaakt leer je er gewoon meer van.

Brigitte

Ik heb tegen een Juffrouw gezocht dat we niet alleen voor ons zelf iets willen gaan doen maar ook wat voor de crèches.

(...)

Ik vind dat we nu niet alleen wat voor de school doen maar ook wat doen voor de crèches.

(...)

Brigitte

Wat Brigitte schrijft over iets doen voor de crèches in plaats van alleen iets voor school, vind ik erg belangrijk.

Het lijkt mij dat ook Joppe en Mirjam die in de redactie van de buurtkrant zitten, het gevoel hebben iets zinnigers te doen dan een willekeurig opstel schrijven voor een cijfer. Liefst zou ik voor alle leerlingen dergelijke taken voorradig hebben. Maar het kost veel tijd om je zó in de buurt te verdiepen dat je méér activiteiten buiten de school kunt organiseren. Mogelijkheden zijn: iets doen op of met een school uit de buurt, iets doen met of voor bejaarden e.d.

Los van deze persoonlijke initiatieven in het rooster één 'projektmiddag' in de week voor de hele school. Docenten of leerlingen die een onderwerp willen bestuderen of een excursie willen maken, schrijven dit op een lijst waarop iedere leerling kan intekenen. In één projekt zitten dus leerlingen van verschillende klassen. Een voordeel van zo'n projektmiddag is dat er onderwerpen bestudeerd worden of acties gevoerd die binnen het normale rooster nooit aan de orde komen omdat ze niet passen in het lesprogramma of omdat de duur van een les te kort is om ergens heen te gaan.

Een ander voordeel is de vrije keuze van de leerlingen, dus grotere motivatie.